

Total No. of Printed Pages—12

5 SEM TDC CHM G 1 (Both N/O)

2 0 1 6

(November)

CHEMISTRY

(General)

Course : 501

(Inorganic and Physical Chemistry)

(Both New and Old Course)

Full Marks : 64

Pass Marks : 26 (Backlog) / 19 (New Course)

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

*Write the answers to the separate Halves
in separate books*

(2)

FIRST HALF

(Inorganic Chemistry)

(Marks : 32)

1. শুদ্ধ উত্তরটো বাচি উলিওরা :

1×3=3

Select the correct answer :

(a) ${}_{14}^{27}\text{Si}$ পৰমাণুৰে এটা প'জিট্ৰন নিৰ্গত কৰিলে উৎপন্ন হোৱা মৌলটো হ'ল

Positron emission of ${}_{14}^{27}\text{Si}$ will give the element

(i) ${}_{14}^{28}\text{Si}$

(ii) ${}_{15}^{27}\text{P}$

(iii) ${}_{13}^{27}\text{Al}$

(iv) ${}_{12}^{24}\text{Mg}$

(b) ইথাইলইথান'য়েটক লিথিয়াম এলুমিনিয়াম হাইড্ৰাইডৰ দ্বাৰা বিজাৰণ কৰিলে উৎপন্ন হোৱা যৌগটো হ'ব

On reducing ethylethanoate by lithium aluminum hydride, the compound formed will be

(i) CH_3CH_3

(ii) $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$

(iii) CH_3COOH

(iv) CH_3COCH_3

(c) কোনটো ধাতুৰ বিষক্রিয়াৰ বাবে মিনামাটা বেমাৰ হৈছিল ?

Minamata disease was caused by poisoning of which metal?

(i) Cd

(ii) Pb

(iii) Cu

(iv) Hg

2. তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

2×3=6

Answer the following questions :

(a) দেখুওৱা যে তেজস্ক্ৰিয় মৌল এটাৰ অৰ্দ্ধ-জীৱনকাল মৌলটোৰ পৰিমাণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ নকৰে।

Show that half-life period of a radioactive element is independent of the amount of the radioactive element.

(b) ফ'ট'গ্ৰাফীত হাইপ'ৰ ব্যৱহাৰ সম্পৰ্কে এটা টোকা লিখা।

Write a note on the use of hypo in photography.

(c) আৰ্ছেনিকৰ জৈৱৰাসায়নিক প্ৰভাৱ কি ?

What is biochemical effect of arsenic?

3. (a) অথবা (b) ৰ উত্তৰ কৰিবা :

7

Answer either (a) or (b) :

(a) (i) পেকিং ভগ্নাংশ আৰু বান্ধনি শক্তি বুলিলে কি বুজা? আৰ্গন পৰমাণু ${}_{18}^{40}\text{Ar}$ ৰ পেকিং ভগ্নাংশ

আৰু বান্ধনি শক্তি নিৰ্ণয় কৰা।

$$2+3=5$$

দিয়া আছে

আৰ্গন সমস্থানিকৰ ভৰ = 39.96238 a.m.u.

প্র'টনৰ ভৰ = 1.007825 a.m.u.

নিউট্রনৰ ভৰ = 1.008665 a.m.u.

What do you mean by packing fraction and binding energy?

Calculate packing fraction and binding energy of argon atom ${}_{18}^{40}\text{Ar}$.

Given that

isotopic mass of argon

$$= 39.96238 \text{ a.m.u.}$$

mass of proton = 1.007825 a.m.u.

mass of neutron = 1.008665 a.m.u.

(ii) সমস্থানিক পৃথকীকৰণৰ এটা পদ্ধতি বৰ্ণনা কৰা।

2

Describe one method of separation of isotopes.

(b) (i) নিউক্লিয়াচত থকা নিউট্রন আৰু প্র'টনৰ আপেক্ষিক সংখ্যাই নিউক্লিয় স্থিৰতাৰ ওপৰত কেনেদৰে

প্রভাৱ পেলায়, আলোচনা কৰা।

3

Discuss how nuclear stability is influenced by the relative number of neutrons and protons in the nucleus.

(ii) চমু টোকা লিখা (যি কোনো দুটা) : $2 \times 2 = 4$

Write short notes on (any two) :

(1) নিউক্লিয় সংযোজন

Nuclear fusion

(2) তেজস্ক্রিয় সন্ধানী

Radioactive tracer

(3) কৃত্ৰিম তেজস্ক্রিয়তা

Artificial radioactivity

4. (a) তলত দিয়া যৌগসমূহৰ প্ৰত্যেকৰে এটাকৈ প্ৰস্তুত প্ৰণালী
আৰু এটা ব্যৱহাৰ লিখা (যি কোনো দুটা) : $2 \frac{1}{2} \times 2 = 5$

Give one method of preparation and one
use of each of the following (any two) :

(i) নেছলাৰৰ বিকাৰক

Nessler's reagent

(ii) বগা সীহ

White lead

(iii) লিথিয়াম এলুমিনিয়াম হাইড্ৰাইড

Lithium aluminium hydride

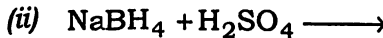
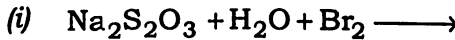
(iv) চ'ডিয়াম ক'বাল্টিনাইট্ৰাইট

Sodium cobaltinitrite

(b) তলত দিয়া বিক্ৰিয়াকেইটা সম্পূৰ্ণ কৰা (যি কোনো দুটা) :

$1 \times 2 = 2$

Complete the following reactions
(any two) :

5. যি কোনো তিনিটা প্রশ্নৰ উত্তৰ কৰিবা : 3×3=9

Answer any *three* questions :

(a) প্রদূষক হিচাবে সীহৰ উৎস উল্লেখ কৰা। সীহৰ পৰা হ'ব পৰা বিষক্রিয়া আলোচনা কৰা। 3

Mention about the source of lead as pollutant. Discuss the poisoning effect of lead.

(b) হিম'গ্ল'বিন কি ? ই কেনেকৈ অক্সিজেন পৰিবহণ কৰে ? 3
What is hemoglobin? How does it transport oxygen?

(c) জৈৱিক প্ৰক্ৰিয়াত কেলছিয়ামৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 3

Discuss the role of calcium in biological process.

(d) জৈৱিক প্ৰক্ৰিয়াত তলত দিয়া ধাতুসমূহৰ কাৰ্য উল্লেখ কৰা : 1×3=3

Mention the function of the following metals in biological system :

(i) জিংক

Zinc

(ii) ক'বাল্ট

Cobalt

(iii) ম'লিবডেনাম

Molybdenum

(7)

SECOND HALF

(Physical Chemistry)

(Marks : 32)

6. শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা :

1×3=3

Select the correct answer :

(a) অনুঘটক ব্যৱহাৰত বৃদ্ধি পোৱা ধৰ্মটো হ'ল
The use of a catalyst helps in increasing the

- (i) সম্মুখী বিক্ৰিয়াৰ গতিবেগ
rate of forward reaction
- (ii) বিপৰীতমুখী বিক্ৰিয়াৰ গতিবেগ
rate of backward reaction
- (iii) সম্মুখী আৰু বিপৰীতমুখী দুয়োটা বিক্ৰিয়াৰ গতিবেগ
rate of both forward and backward reactions
- (iv) বিক্ৰিয়াজাত পদাৰ্থৰ আপেক্ষিক পৰিমাণ
relative amount of products

(b) As_2S_3 ৰ ক'লয়ডীয় দ্ৰৱৰ বাবে সৰ্বোচ্চ আতঙ্কন ক্ষমতা-বিশিষ্ট আয়নটো হ'ব

For As_2S_3 colloid, the ion having highest coagulating power is

- (i) PO_4^{3-} (ii) SO_4^{2-}
- (iii) Al^{3+} (iv) Na^+

- (c) এক উপাদান সংখ্যা-বিশিষ্ট তন্ত্ৰ এটাৰ ত্ৰিপাদ বিন্দুত স্বাতন্ত্ৰ্যমাত্ৰা হ'ব

For one component system, at triple point the number of degrees of freedom is

- (i) 0
(ii) 1
(iii) 2
(iv) 3

UNIT—I

7. যি কোনো এটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ কৰিবা :

5

Answer any one question :

- (a) পৰিবহণ সংখ্যা কি? ছিলভাৰ আয়নৰ পৰিবহণ সংখ্যা নিৰ্ণয়ৰ বাবে হিটৰ্ফৰ পদ্ধতি বৰ্ণনা কৰা। $1+4=5$

What is transport number? Describe Hittorf's method for the determination of transport number of silver ion.

- (b) (i) তুল্যাংক পৰিবাহিতা কাক বোলে? লঘুতাৰ সৈতে বিশিষ্ট পৰিবাহিতা হ্রাস হোৱাৰ কাৰণ ব্যাখ্যা কৰা। $1+1\frac{1}{2}=2\frac{1}{2}$

What is equivalent conductance? Explain why specific conductance decreases with dilution.

- (ii) HCl, NaCl আৰু ClCH₂COONa ৰ অসীম লঘুতাত তুল্যাংক পৰিবাহিতা ক্ৰমে 426, 126 আৰু 90 ohm⁻¹cm⁻¹g eq⁻¹ হ'লে ক্ল'ৰ'এছেটিক এছিদৰ অসীম লঘুতাত তুল্যাংক পৰিবাহিতা নিৰ্ণয় কৰা। 2½

The equivalent conductance at infinite dilution of HCl, NaCl and ClCH₂COONa are 426, 126 and 90 ohm⁻¹cm⁻¹g eq⁻¹ respectively. Find the equivalent conductance of chloroacetic acid at infinite dilution.

UNIT—II

8. যি কোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ কৰিবা : 3×2=6

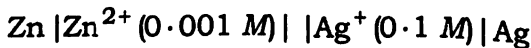
Answer any *two* questions :

- (a) কুইনহাইড্ৰ'ন তড়িৎদ্বাৰ ব্যৱহাৰ কৰি কোনো দ্ৰৱৰ pH কেনেকৈ নিৰ্ণয় কৰিব পাৰি, বৰ্ণনা কৰা। 3

Describe how the pH of a solution can be determined by using a quinhydrone electrode.

- (b) তলত দিয়া কোষটোৰ বিদ্যুৎ বিভৱ গণনা কৰা : 3

Calculate the e.m.f. of the cell of the following :

দিয়া আছে

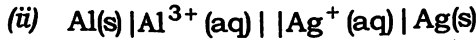
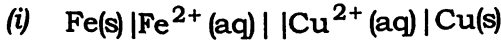
$$E^{\circ}_{\text{Ag}/\text{Ag}^+} = 0.80 \text{ V আৰু } E^{\circ}_{\text{Zn}/\text{Zn}^{2+}} = -0.76 \text{ V}$$

Given

$$E^{\circ}_{\text{Ag}/\text{Ag}^+} = 0.80 \text{ V and } E^{\circ}_{\text{Zn}/\text{Zn}^{2+}} = -0.76 \text{ V}$$

- (c) তলত দিয়া কোষবোৰত সংঘটিত হোৱা বিক্ৰিয়াবোৰ
লিখা : 1×3=3

Write the cell reactions of the following
cells :

UNIT—III

9. যি কোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ কৰিবা : 2×2=4

Answer any two questions :

- (a) অৱশোষণ আৰু অধিশোষণৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা।

Distinguish between absorption and
adsorption.

- (b) সমসত্ত্ব আৰু অসমসত্ত্ব অনুঘটন কাক বোলে?
উদাহৰণসহ লিখা।

What are homogeneous and
heterogeneous catalysis? Give
examples.

- (c) অধিশোষণ সমতাপ কাক বোলে? ফ্রেণ্ডলিচৰ অধিশোষণ সমতাপীয় সমীকৰণটো লিখা।

What is adsorption isotherm? Write down the Freundlich adsorption isotherm equation.

UNIT—IV

10. (a) অথবা (b) ৰ উত্তৰ কৰিবা : 4

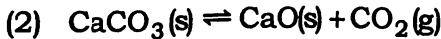
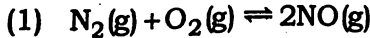
Answer either (a) or (b) :

- (a) প্ৰাৰছা নীতিটো লিখা। ছালফাৰ তন্ত্ৰৰ প্ৰাৰছা চিত্ৰ অংকন কৰি আলোচনা কৰা। 1+3=4

State phase rule. Draw and discuss the phase diagram of sulphur.

- (b) (i) তলত দিয়া বিক্ৰিয়াসমূহৰ প্ৰাৰছা আৰু উপাংশ কিমান, লিখা : 2

Write the number of phases and components of the following reactions :

- (ii) ত্ৰিপাদ বিন্দু কি? ইয়াৰ তাৎপৰ্য লিখা। 2

What is triple point? Write its significance.

(12)

UNIT—V

11. যি কোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ কৰিবা : $2\frac{1}{2} \times 2 = 5$

Answer any two questions :

- (a) কেটাফ'ৰেছিছ আৰু ইলেক্ট্ৰ'অছম'ছিছৰ সংজ্ঞা লিখা ।
Define cataphoresis and electroosmosis.
- (b) দ্ৰাৱকঘ্ৰী আৰু দ্ৰাৱকপ্ৰেমী ক'লয়ডৰ পাৰ্থক্যসমূহ লিখা ।
Write the differences between lyophobic and lyophilic colloids.
- (c) পেপটাইজেছন কাক বোলে? এটা উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা ।
What is peptization? Explain with one example.

UNIT—VI

12. (a) লেমবাৰ্ট-বিয়ৰ সূত্ৰটো উপপাদন কৰা । 3
Derive Lambert-Beer law.

অথবা / Or

ফ্লুৰেচেন্স আৰু ফচফ'ৰেচেন্সৰ মাজত পাৰ্থক্যসমূহ লিখা ।
Distinguish between fluorescence and phosphorescence.

(b) 8000 Å তৰংগদৈৰ্ঘ্য-বিশিষ্ট ফ'টন এটাৰ শক্তি গণনা কৰা । 2

Calculate the energy of a photon corresponding to the wavelength 8000 Å.

***